

Til: Frederikssund Kommune, Roskilde Kommune, Lejre Kommune, Halsnæs Kommune og Miljøstyrelsen

Indsendt via: <https://www.frederikssund.dk/Politik/inddragelse/hoeringer/natur-hoering-af-natura-2000-handleplaner?action=add>

Dato: 22-04-2024

Vedrørende udkast til Natura 2000-handleplan for N136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov, Fuglebeskyttelsesområde F105

DOF Roskilde og DOF Nordsjælland fremsender hermed følgende fælles høringssvar for Roskilde Fjord, Fuglebeskyttelsesområde F105. Det herværende høringssvar omfatter således ikke Jægerspris Nordskov, Fuglebeskyttelsesområde F107:

Generelt anerkender vi, at der er tale om en stor indsats fra kommunernes side. Men der er også, jf. udpegningsgrundlaget, tale om et stort og betydningsfuldt fugleområde, som kræver en tilsvarende indsats for at sikre opfyldelse af Natura2000 planens målsætning. I forhold til andre handleplaner har denne plan en høj detaljeringsgrad (f.eks. tabellerne fra 4.1 til 4.14 samt Bilag 2: Kortbilag), hvilket medvirker til, at man bedre kan vurdere planen konkret, jf. afsnit 2.1 Den lovgivningsmæssige ramme side 8. Det værdsætter vi.

Med hensyn til områdets betydning bemærker vi i afsnit 1. Resume side 4, at området rummer mere end 5 % af en række naturtyper, og at det er specielt udpeget for at beskytte levesteder for ynglefugle som klyde, fjordterne, havterne og sorthovedet måge. Samt at fuglebeskyttelsesområdet Roskilde Fjord rummer mere end 5 % af Danmarks kortlagte levesteder for dværgterne, fjordterne og sorthovedet måge.

I afsnit 1 kan vi tilslutte os de 6 fokusområder for perioden 2022-27, herunder især nr. 4. 'Sikre levesteder for områdets yngle- og trækfugle'.

Som det nævnes her i afsnit 1, men ikke mindst som det også fremgår af afsnit 3 og 4, er Nationalpark Skjoldungernes Land en særdeles vigtig samarbejdspartner i forbindelse med projekter, der fremmer muligheden for at opfylde målsætningerne for Natura2000-planen. Dette samarbejde må anses for at være af meget stor værdi for fugle- og naturbeskyttelsen i Roskilde Fjord.

I forbindelse med afsnit 3. Redegørelse for gennemførelsen af seneste handleplan bemærker vi i tabel 3-1 og 3-2 de mange indsatser i forhold til lysåben natur. Indsatser i disse naturtyper vil ofte have en positiv synergieffekt i forhold til fuglearterne på udpegningsgrundlaget. Og netop i Roskilde Fjord må synergieffekten anses for ekstra stor pga. de mange strandengsområder. Blandt de mange udmærkede indsatser, der nævnes på side 11 bemærker vi, at nationalparken har medvirket til at forbedre naturforholdene ved Klydesø på Eskilsø.

Med hensyn til tabel 3-3 side 12 bemærkes, at der må være en fejl i kolonnen Total (ha.).

Miljøstyrelsens indsatser (side 12) på landsplan er utvivlsomt prisværdige, men siger intet konkret om den aktuelle handleplan. Kun den sidstnævnte af de 4 indsatser må anses for relevant i denne sammenhæng. Til gengæld vil vi gerne fremhæve detaljeringsgraden i redegørelsen for kommunernes indsatser side 12-13:

For Frederikssund, Roskilde og Lejre kommunes vedkommende skal især lægges vægt på den årlige registrering af bestandsudviklingen af ynglefugle og fuglearterne på udpegningsgrundlaget. Overvågningen af fjordens fugleliv er yderst prisværdig og helt essentiel, hvis man vil vurdere effekten af indsatserne i natura2000 området. Det er derfor af største vigtighed, at denne indsats fortsættes. Det bemærkes, at Frederikssund Kommune oplyser at have givet flere ressourcer til naturområdet.

Frederikssund og Lejre Kommune skal takkes for deres indsats i forhold til beskyttelse af havørn, og Frederikssund Kommune for sin medvirken til etablering af Bredvig Sø, som er blevet en fin fuglelokalitet. Søen præges dog desværre af et stort jagttryk, med bl.a. udsætning af fasaner.

Ud over den overfor nævnte indsats på Eskilsø har Nationalpark Skjoldungernes Land medvirket til at opsætte hegn og igangsætte afgræsning ved Selsø Sø. Og for at formindske forstyrrelserne for ynglefuglene på øerne og sikre levesteder har nationalparken også deltaget i ynglefugletællingerne, medvirket til at bekæmpe rotter og ræve, samt medvirket til opsætning og vedligeholdelse af skiltning og anden formidling om adgangsforbud på relevante lokaliteter. Alle disse indsatser må anses for yderst prisværdige af hensyn til fuglelivet, ikke mindst arterne på udpegningsgrundlaget. Prædering fra rotter og ræve samt menneskelige forstyrrelser er alvorlige trusler for ynglende kystfugle.

Vi skal som også anført ovenfor påpege i forbindelse med afsnit 3.1 Vurdering af gennemførelse af Natura2000 planen, at det ikke er muligt at vurdere effekten af indsatserne, medmindre man overvåger udviklingen i området (jf. side 14, nederst).

I figur 3-1 side 15 bemærker vi, at der er sket en forbedring af naturtilstanden i den lysåbne natur, men at ca. 40 % fortsat er i moderat eller ringe tilstand (se bemærkninger under afsnit 4).

Generelt finder vi det dog vanskeligt ud fra arealoplysningerne i tabellerne i Natura2000 handleplanen at gennemskue, om målsætningen i Natura2000 planen er opfyldt, således som den f.eks. fremgår af planens afsnit 3.2 Konkrete målsætninger for naturtyper og arter side 26 for terrestrisk habitatnatur, hvor det anføres at: 'Der er kortlagt ca. 1.289 ha terrestriske

habitatnaturtyper i området. Heraf er ca. 707 ha kategoriseret som salttolerante naturtyper, ca. 308 ha som naturtyper knyttet til overvejende vådbund og ca. 274 ha som naturtyper knyttet til overvejende tørbund. For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 436 ha salttolerante naturtyper, mindst 103 ha vådbundsnaturtyper og mindst 45 ha tørbundsnaturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det’.

Naturtypeopdelingen er imidlertid ikke den samme i handleplanens tabeller (lysåben natur kan f.eks. tilhøre alle de 3 ovenfor nævnte kategorier) og oplysningerne i handleplanen opgives ofte i procentsatser eller summer, som ikke umiddelbart kan henføres til Natura2000 planen. Det er derfor vores opfattelse, at Natura2000 handleplanen hvad dette angår ikke forholder sig tilstrækkelig konkret til planens målsætning.

Med hensyn til afsnit 4. Behov for indsatser vil vi gerne fremhæve det høje informationsniveau, der kommer til udtryk i afsnittets tabeller. Denne kvalitet i materialet ville ikke være mulig uden overvågning, jf. det tidligere anførte om registrering af fuglearterne på udpegningsgrundlaget.

Selv om der er fremgang at spore (jf. figur 3-1) hæfter vi os i tabel 4-5 ved, at en væsentlig del (38 %) af de lysåbne naturtyper er i moderat eller ringe naturtilstand. I samme tabel bemærkes, at Frederikssund Kommune rummer 61 % af det samlede lysåbne areal, hvilket understreger kommunens ansvar i denne forbindelse. Men samtidig ses, at der bestemt også er plads til forbedring hos de øvrige kommuner. Af tabel 4-1 til 4-4 fremgår endvidere, at et overvejende del af det lysåbne areal (72 %) udgøres af strandeng. Det kniber med andre ord med at få plejet strandengene i Roskilde Fjord. Dette bekræftes i kort 3 og 4 i bilag 2 side 31 og 32, hvor især Nordskovsengene og den nordlige del af Græse Strandenge, men også Bløden og den inderste del af Lejre Vig, springer i øjnene.

Tilsvarende ser man, hvis man lægger tallene i tabel 4-10 (Areal og tilstand af levesteder for ynglefugle i alle 4 kommuner) sammen, at 64 % af levestederne er i moderat eller ringe tilstand. I denne forbindelse er det bemærkelsesværdigt, at langt størstedelen af arealerne egnet til dværgterne ifølge tabel 4-10 er i god tilstand. Dværgterne er på udpegningsgrundlaget, men har ikke ynglet siden omkring 2010. Der burde derfor foreligge en nærmere vurdering af, hvorfor den ikke yngler i dag, og ikke har gjort det i mange år.

Og under alle omstændigheder bør de ovennævnte forhold give anledning til, at man overvejer, om den hidtidige indsats har været tilstrækkelig.

Det er derfor glædeligt, at der ifølge tabel 4-13 er planlagt en række nye indsatser. Men fordi handleplanen ikke må foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forbindelse med dens gennemførelse, er indsatsen svær at vurdere konkret. Dels ved vi ikke, hvilke områder der vil blive gjort til genstand for indsats, og dels vil nogen områder kunne have behov for flere indsatser. Men når det samlede areal af strandeng f.eks. i Frederikssund Kommune i moderat eller ringe tilstand ifølge tabel 4-1 er 167 ha. og kommunens samlede nye indsats på lysåbne naturområder ifølge tabel 4-13 er opgjort til 55 ha., er det i høj grad berettiget at sætte spørgsmålstegn ved tilstrækkeligheden af de planlagte indsatser.

I forbindelse med tabel 4-14 vil vi gerne udtrykke vores påskønnelse af Frederikssund og Lejre Kommunes indsatser for at beskytte havørn. Havørn er også et eksempel på en af de fuglearter, der er afhængig af ro i yngleperioden, jf. side 22. Bortset herfra er tabel 4-14 noget uklar. I de foregående tabeller lægges nuværende og nye indsatser sammen for at få den samlede indsats, men det gør man i tabel 4-14 tilsyneladende kun for Halsnæs Kommunes vedkommende. Om det er fordi de nuværende indsatser er afsluttet, og derfor ikke indgår i den nye plans indsatser, fremgår ikke.

Også i afsnit 5. Indsatser fordelt på aktør er det svært at vurdere indsatsen konkret alene ud fra oplysninger om arealstørrelse. Men også her er det slående, at størrelsen af de indsatser, der ifølge tabel 5-1 planlægges i både Frederikssund og Lejre Kommune, er betydeligt mindre end de lysåbne arealer, der ifølge hhv. tabel 4-1 og 4-3 er i moderat eller ringe tilstand. Så også i denne forbindelse bliver man i berettiget tvivl om indsatsernes tilstrækkelighed.

I afsnit 6. Prioritering af den forventede indsats værdsætter vi kommunernes detaljerede redegørelse for indsatserne på side 25. For alle 4 kommuners vedkommende kan vi generelt støtte indsatser i forhold til lysåben natur, idet der som nævnt overfor ofte vil være en positiv synergieffekt i forhold til fuglelivet. I Frederikssund Kommune kan vi endvidere af tilsvarende grunde støtte tanken om klima-lavbundsprojekter.

I forbindelse med tabel 7-1 i afsnit 7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse sætter vi stor pris på inddragelsen af de grønne råd, idet der her kan åbnes op for en mere detaljeret beskrivelse og vurdering af kommunernes indsatser på Natura2000 området. Men desværre er tabellen misvisende for så vidt angår Roskilde Kommune, som beklageligvis ikke har noget grønt råd. DOFs lokale afdelinger skal her benytte lejligheden til at opfordre Roskilde Kommune til at oprette et sådant. Netop pga. natura2000 handleplanernes overordnede karakter, er de grønne råd efter vores opfattelse nærmest uundværlige, når planernes indsatser skal konkretiseres i forhold til interessenterne.

Samarbejdet med Nationalparken Skjoldungernes Land, som også fremgår af tabel 7-1, må som sagt anses for at være af stor betydning.

Som udgangspunkt skal indsatserne naturligvis være baseret på frivillige aftaler og dialog med lodsejerne. Men vi vil gerne påpege, at kommunerne, hvor dette ikke er muligt, har mulighed for at påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Som nævnt tidligere i vores høringsvar er overvågningen af fjordens fugleliv essentiel, hvis man vil vurdere effekten af indsatserne i natura2000 området. Vi skal derfor anbefale, at denne indsats fortsættes.

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi kommer i videnskabelig rapport nr. 512 (<http://dce2.au.dk/pub/SR512.pdf> - ref. 1) på side 74 og 76 med forslag til beskyttelse af de fældende knopsvaner i fjorden, og med forslag om, at man bør overveje at tilpasse fredningstider og øge bufferzoner med færdselsrestriktioner for at reducere mulige forstyrrelser fra rekreativ

sejlads m.m. fremadrettet. Vi finder, at disse problemstillinger bør være en del af den samlede planlægning for området. Natura2000 planen for området anfører endvidere om flere af fuglearterne, at deres levesteder skal sikres, og i den forbindelse er sikring mod forstyrrelse også væsentlig. Vi vil opfordre Miljøstyrelsen til at gå videre med disse spørgsmål.

Med venlig hilsen

Søren Peter Pinnerup
DOF Roskilde
DOFs repræsentant i Lejre Kommune

Per Frydenlund Nielsen
DOF Roskilde
DOFs repræsentant i Roskilde Kommune

Jørgen Jacobsen
DOF Nordsjælland, Naturpolitisk Udvalg
DOFs repræsentant i Halsnæs Kommune

John Hansen
DOF Nordsjælland, formand
Bestyrelse og Naturpolitisk Udvalg
DOFs repræsentant i Frederikssund Kommune

Henrik Boeg
DOF Nordsjælland, Naturpolitisk udvalg

Referencer:

1. Holm, T.E., Clausen, P., Bregnballe, T., Stepien, E.N., Sveegaard, S., Galatius, A., Teilmann, J., Pedersen, C.L., Nielsen, R.D. & Petersen, I.K. 2023. Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne. Opfølgning på Natura 2000-planer for perioden 2022-2027. Del III. Områdegennemgang: Øerne, Sydøstkattégat. Bælthavene og Østersøen. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 174s. - Videnskabelig rapport nr. 512 <http://dce2.au.dk/pub/SR512.pdf>